

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ В НОВОМУ ФОРМАТІ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИХ І ПОЛІТИКО-ДИПЛОМАТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ХХІ СТОЛІТТЯ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ (ЗВЕРНЕННЯ ДО ЧИТАЧІВ!)

Вельмишановні й любі читачі!

Новий випуск наукового збірника *«Науковий вісник Дипломатичної академії України»* у 2016 році формувався під гаслом: *Всесвітня історія в новому форматі зовнішньополітичних і політико-дипломатичних досліджень ХХІ століття.*

Безумовно, що це видання – *«Науковий вісник Дипломатичної академії України»* – є наразі актуальним і затребуваним часом в умовах глобалізованого світу ХХІ століття. Даний науковий збірник містить докладну, науково обґрунтовану

інформацію про сучасну зовнішню політику, про історію й сучасний стан дипломатії, дипломатичних служб світу в умовах глобалізованого простору, аналіз і проблемні питання теорії та практики зарубіжного регіонаознавства й країнознавства.

У колективному науковому доробку проаналізовано основні завдання дипломатії, досліджується історична еволюція дипломатичних моделей і теорій дипломатії та зовнішньої політики. Значну увагу приділено практиці трансформації дипломатичних структур і реформуванню дипломатичних служб світу в умовах глобалізації, інтеграції, інституціоналізації та регіоналізації.

Авторський колектив і редакційна колегія опрацювала значний масив першоджерел та наукової літератури, значну кількість джерел і преси, на сторінках якої міститься багато цінного фактичного матеріалу з історії, теорії та практики дипломатії та зовнішньої політики. Цілком закономірно останнім часом помітно поживався інтерес до історії, теорії та практики світової дипломатії, зовнішньої політики: значно інтенсифікувався пошук і опрацювання дослідниками різноманітної джерельної бази з даної тематики та ґрунтовне, всебічне висвітлення найважливіших сторінок історії та практичної діяльності сучасних дипломатів і дипломатії в цілому, і на прикладах дипломатичної практики українських дипломатів, зокрема.

Новий історичний етап розвитку дипломатичної та консульської служби України розпочався з 16 липня 1990 року, коли Верховна Рада УРСР прийняла Декларацію про державний суверенітет нашої держави. 24 серпня 1991 року, після прийняття історичного Акта про незалежність України, перед МЗС постала ціла низка нових завдань: встановлення дипломатичних відносин з іншими країнами світу, визнання України суверенною державою, створення ефективної мережі власних дипломатичних і консульських представництв, розбудова двосторонніх відносин із зарубіжними країнами тощо. На сьогодні Україну представляють 1349 дипломатів за кордоном у 124 установах у 85 країнах світу, та 816 співробітників у центральному апараті МЗС України. Нині Україну як суверенну державу визнали 174 країни світу і 171 встановила дипломатичні відносини. Україна є членом більше дев'яноста міжнародних організацій, уклала і виконує понад дві тисячі міжнародно-правових документів. За роки незалежності представники держави неодноразово очолювали і обиралися керівниками багатьох авторитетних міжнародних структур, насамперед у структурах Організації Об'єднаних Націй. Усі роки незалежності Україна вела й веде активну миролюбну політику.

Хотів би насамперед привітати Дипломатичну академію України при МЗС України з виходом чергового інтелектуального наукового доробку цієї шанованої інституції. Збірник присвячено актуальним аспектам зовнішньої політики і дипломатії. Гадаю, не буде перебільшенням сказати, що Дипломатична академія України при МЗС України зміцнює свій статус не лише як генератора дипломатичних кадрів, але й дискусійного інтелектуального майданчика, на якому виробляються нові ідеї та підходи вітчизняної дипломатії.

Сьогодні це важливо як ніколи. Не лише Україна як держава переживає історичний момент перегляду фундаментальних реалій. Це ж переживає вся система міжнародних відносин. І тому програма реформ, заявлена Президентом України, у тому числі в зовнішньополітичній і дипломатичній сферах, це – потреба часу.

Відповідно, успіх реформ, модернізація держави – багато в чому питання підтвердження кваліфікації України як міжнародного гравця в сучасному конкурентному світі.

Прагматизм, економізація, політика партнерства по всьому периметру державного кордону, розширення горизонтів вітчизняної дипломатії – все це вимоги, які ставить перед Україною сучасне міжнародне життя. Від їхньої успішної реалізації, від професіоналізму вітчизняної дипломатії та її здатності змінюватися, народжувати власні ідеї, прислуховуватись до експертного середовища, залежить, якою буде Україна завтра: актуальною чи маргінальною, ключовою чи провінційною, самостійним гравцем чи об'єктом чужої гри.

На наших очах формується нова міжнародна реальність. Підйом Китаю, Індії, Бразилії, Туреччини та інших країн великої двадцятки формує нову світову економіку. Сполучені Штати Америки та Європейський Союз стоять перед необхідністю масштабних реформ для збереження глобального лідерства. Росія перебуває у пошуку «своїх гри» на міжнародній арені та розв'язанні внутрішніх проблем, у тому числі через модернізацію. Нова демографія формує нове обличчя Прибалтики, Близького Сходу та Північної Африки. Латинська Америка та Австралія набирають нової економічної та політичної ваги. Розпалюється конкуренція за ресурси Африки.

Сучасна політика – це вже не шахова дошка, а скоріше сучасний процесор, який інтегрує голоси мільйонів у голос націй, а голоси націй – у голос людства. У цьому новому світі кожна держава отримала свій шанс. У сумі – це шанс усьому людству на стабільний, поступальний розвиток, вирівнювання можливостей. На жаль, доводиться констатувати, що конструктивне співробітництво в умовах миру й безпеки, розв'язання спірних питань і проблем за нормами міжнародного права ще не стали нормою, константою міжнародного співіснування.

Очевидно, що можна ще довго дискутувати про специфіку зовнішньої політики України та держав світу на сучасному етапі. Це, так би мовити, наш хліб – і для дипломатів, і для експертів. Тому переконаний, що кожному авторові було що сказати у своїй науковій розвідці.

Рекомендую нашим читачам цей новий випуск «Наукового вісника Дипломатичної академії України» і сподіваюсь, що він зацікавить їх, а студентам-міжнародникам та слухачам Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України допоможе в засвоєнні начальних курсів «Компаративна історія, теорія і практика дипломатії», «Дипломатія іноземних держав», «Дипломатична і консульська служба», «Світова дипломатія», «Теорія і техніка ведення переговорів», «Дипломатичний протокол і етикет», «Зовнішня політика України» та ін.

Презентований збірник наукових статей становлять статті, які підготовлені авторами на високому теоретичному та методичному рівні, і неодмінно зацікавлять науковців, професійних політиків, дипломатів, експертів, аналітиків з міжнародних питань, спеціалістів у галузі зовнішньополітичної діяльності, викладачів, працівників міністерств і відомств України. Дана праця може бути використана не лише безпосередньо в навчальному процесі. Вона може бути цікавою широкому колу науковців та експертів, що вивчають дипломатію в історичному, соціологічному, економічному й політологічному вимірах.

Бажаю авторам цього видання відвертості, гостроти та конструктивності в підходах та викладі матеріалу статей. Переконаний, що в цьому – сила наукової експертної думки, у тому числі – зовнішньополітичної та дипломатичної.

Даний науковий збірник – «Науковий вісник Дипломатичної академії України» – безумовно заслуговує на високу оцінку, що дозволяє рекомендувати його до вивчення й використання як професіоналам, так і широкій читацькій аудиторії. Хочеться сподіватися, що цей збірник стане корисною знахідкою для нинішніх і майбутніх дипломатів, яким вона й адресована в першу чергу.

Хочу подякувати всім, хто причетний до цього наукового видання, яке ще раз дає всім нам можливість долучитися до скарбниці минулого з дипломатичної та зовнішньополітичної світової та української спадщини і сьогодення!

***Зі щирою повагою до читачів,
Вячеслав Григорович ЦВАТИЙ***

*Ректор Дипломатичної академії України
при МЗС України, кандидат історичних наук,
доцент кафедри дипломатичної
та консульської служби,
Заслужений працівник освіти України,
м. Київ (Україна)*

22 грудня 2016 року